

Een verhaal van het Historisch Genootschap Lochem Laren Barchem

Winand Carel Hugo Staring, pionier van de bodemkunde.

Winand Staring mag dan bij velen vooral bekend zijn als 'zoon van', in wetenschappelijke kring overtreft zijn reputatie ruimschoots die van zijn dichterlijke vader.

Winand Carel Hugo Staring werd op 5 oktober 1808 geboren op het ouderlijk kasteeltje de Wildenburg, op dat moment behorend tot de gemeente Laren, waarvan zijn vader zelfs nog korte (Franse) tijd 'maire' was. Winand studeerde in Leiden rechten en wis- en natuurkunde en promoveerde op een proefschrift, waarin hij samenvatte wat op dat moment bekend was over de geologie van Nederland.

In 1838 trouwde hij met Catharina Arnoldine Christine van Löben Sels en kreeg een baan als administrateur op een landgoed in Zutphen. Ook was hij griffier bij het vredegerecht in Vorden en vervolgens bij het kantongerecht in Lochem. Met zijn achtergrond als 'landman' bemoeide hij zich actief met de ontwikkelingen van de landbouw in de regio. Zijn belangstellingen mogen blijken uit de volgende opsomming van diverse geschriften uit die tijd:

- Handboek voor verdrinkenden, de Berkelnooden, Deventer 1842;
- Proef eener Nederlandsche kunstspraak¹ voor de aardkunde of geologie, Deventer 1844;
- De aardkunde en landbouw van Nederland, Zwolle 1846;
- De aardkunde van Salland en het land van Vollenhoven, Zwolle 1846;
- De aardkunde van Twenthe, Zwolle 1846;
- Over de oprigting eener Nederlandsche hoogeschool van den landbouw, Arnhem 1847.

*Eerste studenten Landbouwhogeschool in 1879
bij hoofdgebouw met vaandel*

Inmiddels leek het er na het overlijden van hun ouders in 1843 even op dat de zeven kinderen Staring de ouderlijke Wildenburg zouden moeten verkopen om ieder zijn erfdeel te kunnen uitbetalen. Een aangetrouwde kleinzoon had echter zoveel bezittingen dat hij de Wildenburg binnen de familie kon houden en zijn ooms en tantes kon compenseren met geld of grond.

Bij die transactie verwierf Winand het vervallen huis de Boekhorst bij Klein Dochteren. Hij liet een geheel nieuw huis bouwen, waar hij vanaf 1845 woonde.

Mede door zijn bemoeienissen werd de Gelderse Maatschappij voor Landbouw opgericht (1847), waarvan hij de eerste secretaris was. Ook de Wageningse landbouwhogeschool kwam (1876) mede door zijn initiatieven tot stand en zijn naam is daar nog lang aanwezig geweest in het Staringgebouw en het Staring centrum.

De Boekhorst

¹ '= terminologie'

Van 1851 tot 1852 was hij kort gemeenteraadslid van Laren, maar op uitnodiging van minister Thorbecke werd hij voor grootsere daden naar het westen geroepen.

Zijn grote roem als geoloog heeft Staring te danken aan zijn standaardwerk 'De bodem van Nederland' uit 1855-1860 en zijn 'Groote geologische kaart' uit 1858-1867. Voor het tot stand brengen van die beide werken woonde Staring van 1852 tot 1863 in Haarlem, waar hij in het Paviljoen² tevens een Museum voor Geologie³ inrichtte. Ook werkte hij aan zijn in 1862 uitgekomen en bijna 1200 pagina's tellende 'Huisboek voor den Landman in Nederland' met tal van wetenswaardigheden voor de boer, waaronder al een 'natuurkalender' en een overzicht van de maandelijkse arbeid in huis, op de akker en in tuin en bos. Het bevat tevens een verhandeling over het belang van de wetenschappelijke landbouw, een overzicht van de geologische geschiedenis van onze bodem en een uitvoerige beschrijving van de Nederlandse landbouw.

In 1863 keerde Staring terug naar de Boekhorst en werd inspecteur van het onderwijs, in het bijzonder belast met het toezicht op het landbouwonderwijs. Talloos zijn de boekwerken en verhandelingen van zijn hand over landbouw, landbouwonderwijs en landbouwstatistiek.

Van 1873 tot zijn dood in 1877 was Staring nog wethouder van Laren. Winand Staring ligt begraven op de Oude begraafplaats in Lochem, waar zijn opvallende graf met grote zwerfsteen direct opvalt nadat men de begraafplaats, onder enkele dichtregels van zijn vader door, heeft betreden.

Buste door Marie Eitink bij de Staringgroeve in Losser.

Literatuur:

Staring en de Steen van Losser, Het begin van de geologische kartering van Nederland door F.R. van Veen, Grondboor en Hamer nr 2 1999.

² Het latere Provinciehuis van Noord Holland was van 1820 tot 1930 zetel van diverse musea en collecties.

³ Later naar Leiden overgebracht